

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minder hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Kereskedelmi kamaránk működése.

Zombor, június 5-én.

Vaskos kötetet tesz ki kereskedelmi kamaránk évi jelentése a kerület 1892-iki közgazdasági viszonyairól. A jelentést Kulinyi Zsigmond titkár a lehető legnagyobb részletességgel és pontossággal állította össze. Az alábbiakban adjuk a nagyérdékű munka bevezető részét:

Ha mindenekelőtt azokat a törvényalkotásokat nézzük, melyek utóbb a közgazdasági élet körében átalakításokat eredményeztek, első sorban az 1891. évi XIV. t.-cikk az, melynek érvényesülése az 1892-ik évre esett azáltal, hogy ország-szerte megalakultak a betegsegélyző-pénztárak, átvéve azt a szerepet, melyet a törvény kijelölt számukra. Nem tartjuk kétségesnek, hogy ezt a szerepet eredményesen fogják betölteni a betegsegélyző-pénztárak, melyeknek legnagyobb része egészséges alapokon szervezkedett oly értelemben, hogy megfelelő körét vonta magához a segélyezendő elemeknek. Ha lesznek egyes pénztárak, melyeknek az erők szétforgácsolása miatt aránytalanul drága a kezelésük, a törvény megadja a módot arra, hogy ezen segítsenek az iparhatóságok és ezeknek kötelességük is lesz segíteni. Mert a betegsegélyezés csak úgy érheti el emberbaráti és szociális szempontból is nagyfontosságú célját, ha minél kisebb mérvben terheli meg a különben is súlyos viszonyok között élő munkásokat és viszont minél inkább részesíti őket és családjaikat a beteg-ellátás jótéteményében, melynek értékét a kótelezettek már is, a kezdet kezdetén becsülni tanulják.

Az 1892-ik évre esik a valuta-rende-zés kereszttulvitelére, melyről az 1892-ik évi 17—21. törvények és az azok alapján kibocsátott rendeletek intézkednek, fokozatosan igazolva azt, hogy e nagyszabású és nagy horderejű művelet kiváló szolgálatokat tesz közgazdasági érdekeinknek, anélkül, hogy jelentékenyebb mérvben megterhelné az állami háztartást és ezzel a reform értékét bármi tekintetben csökkentené.

Emeli ez annak a bizalomnak jogosultságát, hogy egyfelől a valuta-szabályozás, másfelől az 1892. évi törvénytarba iktatott kereskedelmi szer-

ződések (3—7. t.-cikk) nyomán javulni fog az áruforgalmi mérlegünk is, melynek adatai még mindig sötét képet adnak, főleg azért, mivel az ipari termékek behozatala, az utolsó évek statisztikája szerint sem esik, — szükségleteink természetesen fejlődéséhez képest még emelkedik is egyes tételeknél.

Hogy mily nagy iparfejlesztési munkán kell még az országnak átesnie, igazolja az orsz. statisztikai hivatalnak külforgalmunkról kiadott 1891-ik évi statisztikája, melyet visszamenőleg öt évre hasonlítván össze, adatokat és tanulságokat nyerünk arról, mily aránytalanul nagy adó-fizetői vagyunk a külföld iparának.

Tanulságos följegyezni, hogy például miként áll áru-mérlegünk a fonó-szövő iparban, melynek fejlesztésére a kereskedelemügyi miniszter ur is meghoz minden lehető áldozatot; behozatott ez iparágban 1891. 142 millió forint értékű áru.

Ezeknél az adatoknál valamivel kedvezőbb, mert évről-évre eső arányokat mutat a ruházati iparcikkek behozatala; behozatott 1891. évben 53 millió forintnyi áru.

Mindenesetre áll azonban az, hogy ha csak ezt a két árucsoportot nézzük is, az azokért fizetett kétszáz millió forint meghaladja összes kivitt gabonáink és örleményeink értékét. Pedig még nagyon sok van, amit behozunk ezeken kívül tömegesen és évről-évre emelkedő mennyiségekben.

Az áruforgalomnak jövőre a kereskedelemügyi miniszter ur által előkészített javaslata alapján még pontosabban számbavehető adatai, jól tudjuk, nem változtathatók meg máról-holnapra, de nagy érdeknek tartjuk, hogy ezek a számadatok mint egy memento a legnagyobb kiterjedésben nyilvánosságra jussanak és hogy azokból mindenki levonja a következtetéseket és tanulságokat úgy, mint levonja a szakminiszterium, mely a legerősebb támogatásban részesíti a külföldi áruk kiszorítására irányuló ipari vállalkozásokat és az 1892-ik évben is több gyár létesítését mozdította elő, hogy ne mondjuk: kezdeményezte, mert a tervezett varrógép gyár határozottan e megjelölés alá esik.

Kerületünkben is néhány ipari vállalat részesült ez év folyamán a kereskedelemügyi miniszter ur támogatásában. Ennek köszönhető a leégett szegedi kendergyár gyors újraépítése és

nagyszabású berendezése, továbbá Kulán egy, habár ma még szerényebb selyemszalag-szövő gyár létesítése.

És amig egyfelől így ez a törekvés jut érvényre, hogy minél inkább apasszuk az iparcikkek külföldi behozatalát, másfelől saját s lehetőleg ipari cikkeinknek kell kiviteli piacokat szereznünk. E részben is biztató kísérletek tétetnek, legújabbán a tengeri hajóknak adandó segélyről szóló törvényjavaslattal, de különben is a tervezett folytatásával mindazon akcióknak, melyeknek egy részét már is eredményesen intézi a budapesti kereskedelmi muzeum.

Csak ismételtetjük itt azt a kívánságot, hogy a külföldre, főleg a keleti tartományokba irányuló kivitel nagyobb sikerét előmozdítsák a konzulátusok és alapos, kimerítő jelentéseket adjanak, melyek aztán a „Kereskedelmi Közlemények“ ben volnának nyilvánossá tehetőek, amint megtaláljuk azokat az osztrák kereskedelmi muzeum lapjában.

Nem vesznek el többé az ily közlemények a magyar kereskedő és iparos osztályra nézve sem, melynek értelmes elemei ma már nem kötik minden törekvésüket az üzlet egyszerű föntartásához, hanem fölkatyják a verseny terét bent és künt, amiben nagy könnyebbéjükre van az olcsóvá tett vasut, melynek személyforgalmi adatai kétségtelen bizonyosságul szólnak a mellett, hogy kereskedésünk és iparunk mozgalmassága évről-évre erősen fokozódik.

Természetesen nagy tényezője lesz ennek a jövőben még inkább az, ha a szakoktatás fejlesztése által az újabb kereskedő és iparos nemzedék több tudással és szélesebb látkörrel fog munkához. És ez a kilátás az első sorban, amiért oly hálával és a maga részéről is megfelelő áldozatkészséggel fogadja a szegedi kerület is a miniszter ur azon tervét, hogy egyelőre Szegeden ipari szakiskolát létesít. Ez az alapja annak, hogy az érdekelt körök újra meg újra sürgetik a kereskedelmi szakoktatásnak is a leggyakorlatibb irányban való átalakítását.

A kereskedelmi és ipari tevékenység szélesebb alapvetésének célja fűződik ahhoz is, hogy a mint Ország-szerte, úgy kerületünkben is újabb vasuti összeköttetések létesítésén fáradoznak az érdekeltségek. Elég jellemző e tekintetben az az egy adat, hogy csupán Bács-Bodrogh vármegyé-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Templom és gyár.

Nyugalmas éj borult a földre.
A halk sötétség szárnyat öltve
Leszállt a nagy város fölé;
Szemét az életzaj lehunyta,
Pihenni tért a kő, a munka
És jött a csönd, — az éj óvé.

S mint föllegeknek táborán át,
Büszkén emelve karcsi vállát,
Magasba nyúl két hegyorom
Az éj fölött, virasztva ében,
Egymásra néz a halk sötétben
A gyár kéménye s a torony.

És szól a kémény a toronyhoz:
„A csöndes éj engem föloldoz,
Mert hivatás az én napom;
Míg egy sugárka ég a napban:
Zúgok, zihálok szakadatlan,
Csupán éjjel nyugodhatom.

Tudomnek jól esik pihenni.
De a te dolgod soha semmi,
Minek virrasztasz hát velem?
Te ócska, jámbor, vén erekye,
Mért nem hunyod fáradt szemed le?
Min töprengsz? el nem képelem!

Enyém a ma, enyém a holnap;
Az én kohóban zakatolnak
A század érveresei;
A vágyak, eszmék bennem élnek,

Célját s magát a test, a lélek
Az én valómban ösmeri.

Kormos, kietlen falainra
Nagy alkotások lángja írja
Az új idők történelmét;
A lét forrása én vagyok csak, —
A te varázsod rég lerohadt,
A te jövőd meddő, sötét.

Ne pislogass hát, menj alunni!
A bölcs világ már kezdé unni
Fájdalmas ástítáid; —
Makacs fejed hát mégse tágít?
Hol a tudás mint nap világít,
Minek kis mécsül ott a hit? . . .“

És szól a templom tornya vissza:
„Tudom, hogy a napfény felissza
A harmat üdött csöppjeit;
De a harmat mégsem apad ki,
S helyette hogy te fogd itatni
A szomjazó lelket, ne hádd!

Én a te sírodát nem ásom!
Vigasztalás a hivatásom;
Kétélű tör vagy, — én paizs;
Én a sebek enyhéül állok,
Múlás után szebb létre zálog, —
Te rombolsz még alkotva is.

Szülője önszének, nyomornak!
Te tápot adhatz a gyomornak, —
A szellem üdve én vagyok.
Gyökereid belőlem élnek,
És magjaid ott meg nem érnek,
A hol eszményem nem ragyog.

A nyers anyag nem az igazság;
Kellenek elmék kik kutassák, —
És kell rá szín, alak, zománc.
A vashíd jó véges valónak,
De szárnya nő az álmódónak
S éggel köt össze rózsálcát . . .“

S elzeng a szó . . . És lágy sóhajjal
Kél rózsapárnáján a hajnal, —
Mozdul a szellem és a rög;
Zaj ébred kéményből, toronyból:
A kis harang inóra kondul
S a gyár kéménye füstölög . . .

Rudnyánszky Gyula.

É V A.

Írta: Bárony István.

A hetedik napon megpihent az isten.
Vége volt a nagy kaosznak; nappal sütött a nap,
este ragyogtak a csillagok, a földön el volt rendezve
minden az ember számára, a ki utolsóként érkezett a
teremtés bölcs sorrendjének.

A tökéletes béke ideje volt az.
Felhő nem sötétítette be az eget, csak tarkította,
szépitette, vihar és mennydörgés ismeretlen kísértetek
voltak. Tenyésztett, nőtt minden magától; a föld szívének
nedvességéből élet fakadt; megnyultak a fűvek s a
páfrányok embermagasságra, árnyékukban csak illat,
puhaság, felséges álom teremhetett. A tigris szívében
ugyanaz a vér pezsgett, a mi a bárányében, a kigyó
nem volt ravaszabb a galambnál. Az embernek még nem
volt epéje, nem volt büne.

S akkor, mint egy elkésett napsugár, mint bárány-
felhőből leballó harmat, mint egy rózsaszínű gondolat:
jött Éva.

Látom azt az Évát.

Melléklet a „Bácska“ 43-ik számához

24-én d. e. 8 órakor a belvárosi 5-6. egyesített fiúiskolában, Zsuffa Vince iskolászként tag jelenlétében. Ugyane napon d. e. 9 órakor az óvodások vizsgálója és d. u. 5 órakor pedig az elemi fiúiskolákban a tornavizsga fog megtartatni, melyre az iskolások összes tagjai meghívottak. — Junius 25-én reggeli 8 órakor „Te Deum“ és végre junius 26-án d. e. 8 órakor a magán vizsgák fognak megtartatni — Az 1893. tanévre a beiratkozások f. évi augusztus hó 31-én, szeptember 1-és 2-ik napjain a szokásos időben és helyen lesznek eszközöndök.

Az operabéli hangverseny. A budapesti kir. operaház néhány tagja, mint tudjuk köruton van az országban. Utközben betérnek Zomborba is egy hangversenyre, melynek napja e hó 13-ára, s helyiségeül a „Vadászkürt“ emeleti nagyterme van kiszemelve. — Részt vesznek a hangversenyben Semsey Mariska, Liedl Ferenc, Pichler Elemér és Ney Dávid. Jegyek előre kaphatók Kollár József könyvkereskedésében. A legutóbbi napokban B. Csabán, B. Gyulán, N. Szalontán, N. Bányán, Szatmáron stb. tartottak hangversenyeket, mindenütt zsufolt közönség előtt s mindenütt nagy taps és lelkesedés kísérte játékkukat.

Az amerikai örökség. Az amerikai nagybácsik halála nagy szerepet játszik a meglepetések történetében. Mert ezeknek az a jó tulajdonságuk van, hogy szép summa pénzt gyűjtenek össze s a mikor már megelégedik, a kábeltelegráf sziveskedik meghozni a hirt, hogy a nagybácsinak méltóztatott meghalni és örökségévé itthon lévő unokaöccsét nevezni ki. Ilyen nagybácsija akadt nemrégiben Baja városának is. Ruzitska János, bajai lakos, három év előtt Amerikába ment. Most érkezett meg halálának híre; végrendeletébe nyolcezer dollárt hagyományozott a bajai városi kórháznak. A városi tanács a belügyminiszeriumot kérte fel, hogy közbenjárjon a hagyomány főlvetelénél.

A belügyminiszter a vármegye területére a trachoma megvizsgálása céljából kiküldött két vizsgálót, a behálott mezei munkálatok miatt visszarendelte.

A zentai polgármester betegsége. Gombos Gábor zentai polgármesteről nemrégiben azt újságolták a lapok, hogy megvakult s hogy elméje meghiábódott. Most helyreigazításkép közlik, hogy betegsége nem elmebaj, hanem súlyosabb természetű ideg-betegség, mely az ápolás alatt jelentékenyen javult úgy, hogy a beteg most már járni tud s a viszonyokhoz képest elég jól érzi magát. Szeme világát nem veszítette el: bár szemei meg vannak támadva, mégis elég jól lát s e részben is a javulás útján van. Jelenleg orvosai tanácsára a császárfürdő hőforrásait igen jó eredményre használja s reménye van rá, hogy egészen kiépül idegbajából, ami fokontint enged.

A Jászai, Hilgermann művésznők és Polonyi Elemér zongora művész által f. hó 16-án a városi színházban megtartandó művészestély iránt városunkban már eddig is, nagy érdeklődés mutatkozott, úgy, hogy a jegyek nagy része már elfogyott. Az est programja a következő lesz: 1. „Ballet részlet“ az „Alceste“ dalmából, szerző Gluck Saint Saëns; előadja Polonyi Elemér. 2. „Jehovah“ költemény, írta Kiss József; szavalja Jászai Mari. 3. a) „Aria a 16-ik századból“, Alessandro Stradella, b) „Bölcsődal“, Mozart, c) „Hagyj álmódni szerelemről“, Hubay Jenő; éneklő Hilgermann Laura. 4. a) „Etude“, Paganini Liszt, b) „Scherzo“, Chopin; előadja Polonyi Elemér. 5. „Költemények“, szavalja Jászai Mari. 6. a) „Ismered ama hont“, Mignon dalmából, Thomas, b) „Oszszel“, Franz; éneklő Hilgermann Laura. 7. a) „Berceuse“, Grieg, b) „Magyar ábránd“, Polonyi; előadja Polonyi Elemér. Helyárak: Prosc. páholy 6 frt. — Páholy 4 frt 50 kr. — Tamlás-szék a két első sorban 2 frt. — 3. és 4. sorban 1 frt 50 kr. — 5. és 6. sorban 1 frt. — Zártszék 7. 8. 9. és 10. sorban 80 kr. — Földszinti állóhely 40 kr. — Deák- és gyermekjegy 35 kr. — Karzati állóhely 30 kr. — Karzati állóhely 20 kr. Jegyek előre válthatók a Schön Adolf féle zeneműkereskedésben. Kezdeté este 8 órakor.

Választás. Pacsér községben irnokká Molnár Mihály, végrehajtóvá Rajcsich Jenő lettek megválasztva.

regiek közül meg elkopott, megrozsdásodott, kiveszett nemcsak egy. De Éva hiúsága nincs ezek között; az az évezredek során csak meghízott, imádatásra vágyó szomjúsága megnagyobbodott.

Pedig a mai Éva mégis egészen más, mint a régi. A mai Éva nem is a valóság, csak illúzió: a divat s a csábítás szelleme egy itvegházi bokréta közepén. Patyolating csipkés fodra nélkül a mai Éva egy kihullott s tán kezdettől fngva hervadó szírom, a melynek kelyhe, foglalhatja nincs; szemében a lidéretűz kék lángja villog; ha nedves a szája, a pezsgőtől nedves az; dobog ugyan a szíve, de csak a mámortól s hiúsága diadalától. Anyaságra tud e iszonyat nélkül, őszinte örömmel gondolni a mai Éva, a ki az összetört bálványok cserepei fölött meg nem vérezhető lábbal szokott átsuhanni? Hisz az anyaságnak akár boldogító, akár kegyetlennek tetsző sulya alatt nem lenne képes megmozdulni a maga szét-tört bálványa romjain, hogy minden kiálló szöglet meg ne surjra, minden cserép meg ne vérezze.

Fölvették az Évák a versenyt az istennel s a hiúság demóni fegyvereivel tiszszesztak nagyon sok hitet, megvagdoszták a szeretet sarju hajtásait.

De ha már le akarták győzni a teremtő hatalmát, mért nem jutott eszükbe, hogy teremtsenek ők is? Akkor legalább a ringó bölcsők mellett, az anyaság magasztos érzésével szívükben, kicsi emberkék gügyögő szavának hallgatása által édes lett volna a vereségük; akkor érezték volna a megadásban rejő boldogságot, mely nem öli meg a hitet, nem gunyolja ki a szeretetet, de ennek a kettőnek az öléleében nő meg vizgatlató reménynyé, a végtelen időbbe nyuló továbbfejlődés nemes forrásává.

Mért, hogy a mai Éváknek drágább a szoros fűző, az édes gyermeki kacagásnál?

Mért, hogy a szerelmes férfi annyiszor keresi közöttük a szeretőt, mikor pedig a feleséget szeretné keresni? . . .

Az Ádámok büne ez, vagy azoké az Éváké, a kikől sohasem tudni: Szűz Máriák-e, vagy pedig Phrynék? — Ki mondja ezt meg? . . .

Helyszíni tárgyalás. Az újvidéki kir. törvénytörvények a német-palánki határtárgyalás ügyében a községhezánál f. hó 15-ére helyszíni tárgyalást tűzött ki.

Halálozás. Petrovits Péter martonosi nyugalmazott gör. kel. szerb plébános és Bácsmege seniora, f. hó 2-án hosszú és súlyos betegség után elhunyt. Temetése f. hó 3-án ment végbe Martonoson.

Kisajátítási jog engedélyezése. A földmivelésügyi miniszter a Csikér vízének a bács-tiszai ármentesítési társulat által létesített magaspárti levezetése céljaira Petrovoszellő község határában elfoglalandó területekre vonatkozólag a kisajátítási jogot engedélyezte.

Jóváhagyott alapszabályok. A szántóval olvasó egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. Hasonlóként hagyta jóvá az „Első Rózsafűzér“ egyesület alapszabályait.

Átruházott üzleti jog. A belügyminiszter Csonoplya gyógyszerárának személyes üzleti jogát Utassy Ferencről, Kovács Béla gyógyszerészre ruházta át.

Honvédelmi tanfolyam. Br. Fehérvári Géza honvédelmi miniszter, dr. Csajághi Béla főtörzser orvos javaslatára, a honvédségi orvosok részére tanfolyam rendezését határozta el. A tanfolyamon a sebészetet, közegegyesztant és szemesztant adják elő. A honvédelmi miniszter az előadók tartásával Navratil Imre, Kovács József, Siklóssy Gyula és Fodor József egyetemi tanárokat bizta meg. A tanfolyam három hétig tart.

Átszállásolás. Az Új-Verbász községben eddig elszállásolt huszárszázad, a lovak között nagymérvben elterjedt tuskanykór miatt Ó Verbászra szállásoltatott át.

Fölmentett feleséggyi kos. Megírjuk mi is annak idején, hogy Kis Dógyi Ádám szabadkai lakos agyonlőtte a feleségét. Május 31-én volt ez ügyben a végtárgyalás, de a törvénytörvény, nem látván rábizonyítva a bűntettet, fölmentette őt.

Önkéntes tűzoltó-egylet Bajszán. Bajszán mozgalom indult meg önkéntes tűzoltó-egylet alakítására, mely mozgalom élén Szilvárs János községi jegyző és a községi bíró állanak. Az egylet megalakulására nagy kilitás van, mert már eddig is sokan jelentkeztek, különösen az uri és iparos osztályból.

Brutális ember. Folyó hó 2-án történt Zentán, hogy egy az iskolából hazamenő 10-12 éves fiúcska, az özv. Gutmanné ottani lisztes boltja előtt álló számaral pajkos gyermek módjára incselkedni kezdett. Ezt meglátta a számar gazdája, Hangya Miska, liszthordozó szolga, neki rontott a gyenge gyermeknek s kinyitva bieskáját a fiú állába szurta a kést, úgy, hogy a vége az arc közepén jött ki. Ennek az alávaló durvaságnak véletlenségből tanúja lett két őráró m. kir. csendőrnök, kik aztán Hangya Misát rögtön megvasalva bezállították a kóterbe.

Halálozás. Özv. Fonyó Pálné szül. Szűts Rozália, folyó évi junius hó 2-án, élte 69. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 3-án ment végbe Ó Becsén. Halálát gyermekei, testvérei, vejei, sógorai és 13 unokája siratják.

Vad helyett szelid disznó. Lött meg a napokban Dudovits Ferenc, Windisgrätz Hugó herceg vadőre, az apatini réti erdőben lévő lakása mellett. A veszedelmes tévedés onnan jöhetett létre, hogy az illető disznó, melyet a vadőr vadnak nézett, nagyon ritka fajú volt, a szelidkötő eltérő s a vaddisznóhoz némileg hasonlított állat. Dudovits e tévedését nem vette észre s nagy diadallal vitte be az erdőhivatalhoz, ott lenyuzatta és az erdészeti tisztviselő a legnagyobb élvezettel el is fogyasztották. Ezután következik azonban a dolog komolyabb része. Albrecht főherceg uradalmi erdőőre kijelentette, hogy a lelőtt disznó az ő ritka fajú disznói közül való és 60 forintot követel kártérítés fejében. Kiváncsian várják az apatiniak a dolog végét, hogy t. . . ki fogja az ominózus sertést megfizetni? Azok-e, akik elfogyasztották, vagy a hős vadász, kinek bizony hosszú vadászai praktiszsa alatt elég alkalmá lett volna a vad és szelid disznó közti különbséget tanulmányozni.

Öngyilkos temetőőr. Tolla Boldizsár apatini temetőőr — mint levelezőnk írja — folyó hó 1-én felakasztotta magát, 53 évet élt s nős volt. Öngyilkosságának okául a buskomorságot mondják. Az előző éjjel mulatott s reggel felé haza jöve, jól bepálinkázott állapotban a padlásra ment fel, s ott elkövette a végzetes tettet. Bizonyára a temető buskomor melancholikus levegője ő rá is átragadt s az életet csak tehernek látván, legjobbnak vélte azt kioltani.

Családi dráma. Német-Palánka községben a következő családi dráma játszódott le: Annamensel József jómodu gazdaember már régi idő óta kegyetlenül bánt feleségével s a szegény asszony több verést kapott, mint kenyeret. A napokban, a mint a vad ember hazaérkezett, nem találta otthon az asszonyt. Haza hívatta s a mint a szegény teremtés haza érkezett, férje lekapott a falról egy vadászpuskát és lelőtte. A golyó szívért furta keresztül, úgy hogy az asszony ott nyomban holtan esett össze. A cseléd, aki tanja volt a borzasztó jelenetnek, rákiáltott a gyilkos férjre: „Ezért felakasztják!“ Annamensel erre magára fordította a fegyvert, elűtötte és odarogyott a felesége holtteste mellé. Három napi kínos vergődés után meghalt. A szegény asszonyt nagy részvét mellett temették el a községben.

Pálínkért váltók. A szabadkai kir. törvénytörvények a napokban Meznerits Dienes, ifj. Nagy József és Verle Pál szabadkai lakosokat 8-8 hónapi fogságra ítélte. Ugy történt az eset, hogy ifj. Nagy József örökölő házat és telket, de még mielőtt az ingatlan a nevére jutott volna telekkönyvileg eladta azt és el is verte a pénzt. Később — elmulván a dinom dánom — olyként akart pénzhez jutni, hogy a már eladott ingatlant megterhelte. Kiállított Mernerits és Verle Pál javára egy 300 és egy 600 frtos váltót, a melyek alapján előjegyzést nyertek az ingatlanra. Még mielőtt azonban pénzhez jutott volna a három tagu szövetséget, megtörtént ellenük a följelentés s most fogva vannak.

A ki az égben járt. Irtnak a multkor egy kulai rajongóról, a ki azt hirdeti, hogy ő az égben járt és hogy ő tudja mi történik odafünn a másvilágon. A szerencsétlen ember e fölfordult lelkiállapotának történetét most a következőkben meséli: Alexity Lázó négy gyermek apja. A multkoriban, úgy pitymallatkor költögette őt a felesége, hogy segítsen neki csaitgatni a sikító gyereket, de Lázó gazda káromkodva fordult a másik fölére. Később hiába szólított, rázogatta az asszonyt, a gazda csak nem mozdult. A szomszédosság

összefutott Alexityné jajgatására, és mivel a gazda minden ébresztgetési kísérlet ellenére sem adott életjelt, egyetértően a halált konstalták rajta. A halottnak vélt embert aztán a szokásos ceremóniák közt megmosdatták, felöltöztették és kiterítették. Délben eljött a községi orvos is. Egy pillantást vetett Alexityre és rögtön konstaltta, hogy a gazda nem halt meg, hanem csak alszik. Nemsokára magától fölébredt. Felült ravatalán, egy pillantást vetett a jajveszékáló asszonyokra és haragosan kiáltotta: Miért hívtatok vissza a másvilágról? — Ettől a pillanattól fogva senki sem tudja kibeszélni Alexity fejéből, hogy ő nem a tulvilágon járt. Aki kíváncsi rá, annak részletesen el is mondja tulvilági élményeit. Ugy volt, hogy éjfélkor két angyal karon fogta és elröpült vele a mennyország felé. Az ut nagyon hosszú odáig és Alexity csak a kapuig ért el, mikor a jajgató asszonyok fölébressztették. Utközben, úgy mondja, több meghalt falubelijével is találkozott. A mennyországba nem mehetett be, de benézett a kapun. Olyan szép, hogy lehetetlen leírni. Csak kis gyerekeket látott odabenn, egy hosszú asztal körül ültek, mindegyik előtt egy-egy viaszgyertya égett. Szent Pétert nem látta, de úgy hallotta, hogy a mennyországban van, az Ur Isten mellett. Az angyalokra vonatkozólag azt mondja Alexity, hogy nem való, amit jámbor emberek hisznek: hogy a meghalt gyerekből angyal lesz. Az angyali kart olyan ifjakból és szülkekből egészítik ki, akik tisztán haltak meg. A halottakat nem jó megsírni, mert a sok kinyitól megrozsdásodik a lélek, a tulvilágon aztán sokáig kell a purgatoriumban égnie, hogy megtisztuljon. A nazarénusok azonban, Alexity szerint, mind a pokolba jutnak, ha nem is siratják meg őket. Ilyenfajta ostobaságokat beszélt Alexity Lázó a szomszédjainak, eleintén azonban nem igen hittek neki az emberek. A felesége unszolására aztán egypár napig munkába is állott Alexity, e hó 20-án azonban hirtelen eldobta a mezőn a kapát, térdre borult és azt mondta a többi kapás embereknek, hogy angyalokat látott. Az angyalok ráparancsoltak, hogy menjen rögtön baba, azt embereket fog találni, a kik az ő tanítására ábitoznak. Lázó tüstént haza futott és tényleg nagy néptömeget talált a házában. Doroszlóra igyekvő bucsujárók voltak, a kik házasságukat énekelve, körüljárták Alexity házat. A proféta szónoklatot intézett hozzájuk, Isten kegyelméről biztosította őket, a hálás bucsujárók aztán egy-egy hatost ajándékoztak neki. És azóta valóságos bucsujáró hely a Lázó proféta lakása. Intelligens emberek is felkeresik és Lázó mindenkinek szívesen elmondja tulvilági kalandjait, de intelligens embertől nem fogad el pénzt. A hatóság megfigyelés alá vette Alexityet és az orvos csendes őrltséget konstaltál rajta. Rövid idő múlva remélhetőleg véget fognak vetni a bucsujárásnak is, mely most még naponkint ismétlődik a proféta házában.

Lódiázás és löverseny Ó-Kanizsán.

Ó Kanizsa községe mindig élénk figyelemmel kísérte — mint Lipták Bálint a fatenyésztést — a lötenyésztés előmozdítását célzó törekvések megvalósítására irányuló minden mozgalmat, mit fényesen bizonyít azon körülmény is, hogy a legutóbbi időben képviselőtestületi határozattal kimondta — bár évenként fedezésre 4-5 állami esődürt kap — több valódi faj lónak tenyésztési célokra való megvételét s hogy ez nem sikerült, annak nem a község az oka; rendezett löversenyeket, sőt még — hisz a csacsi is úgy szép ha gyors — számarversenyeket is s így történt, hogy ráfogott Ó Kanizsára, miszerint jobban szíven viseli az állattenyésztést, mint a tanügy javát. És volt is valami a dologban. Ha teszem azt a képviselőtestületi gyűlésen tanügyről szolt valaki, akkor siket füleknak hegedült s ha a jámbor tanítótestület csak egy fillérnyi kedvezményt kért is, egyhangulag elutasított; ha valaki ökrökről, lovokról vagy samarakról szolt vala, akkor mintha csak a lelkesedés szállta volna meg a szívet, helyeslés, tetszés stb. efféle lón hallható. Azonban ma már készséggel elismerem, anélkül, hogy az eléggé fontos állattenyésztés ügyében retrograd lépések történtek volna, a tanügy terén is szép haladás észlelhető; felállítottat a már jó karban levő elemi iskolák fölé a fiú polg. iskola, sőt többet mondok, a Haynald féle 40,000 frtos alapítvány folytán létesül rövid idő alatt a leánykák képzését célzó zárda, polg. iskolával s talán övöképzővel, természetesen úgy, ha a község jól felfogott érdekében az alaphoz hozzájárul. No de maradjunk csak az állattenyésztésnél. Hogy a nemes érdeklődés ében tartassék. Tóth Pál olvasóköri elnök buzgólkodása folytán elhatározta a gazdaközönség lökiállítás és versenyfutás rendezését s kieszközölték a községnek 100 frtos segélyét, sőt a verseny rendezését maga a képviselőtestület vette a kezébe s kiküldött egy versenybizottságot Tóth Pál elnökele alatt, mely is szakértelemmel mindent elkövetett a verseny sikerülése érdekében, ami sikerült a legnagyobb mértékben s a község valójában közönséggel tartozik, úgy a kezdeményezőnek, mint a képviselőtestületnek s a bizottsági tagok között különösen Herz Edének, nem ugyan azért, hogy a napot jól eltöltönte sikerült, hanem mert meggyőződhetett arról, hogy mégis csak birunk valamivel, mit bárki is megirigyelhetne tőlünk. Olvastam mostanában, hogy az arabs ló igen szép, tüzes, az angol gyors, az orosz pedig kitartó, s a magyar mind a három előnyeit egyesíti magában, tehát a legjobb ló a világon, tudom bár hogy küllálmok, sőt Keletindia is Magyarországból fedezi löszükéjét, azért megis ünámitásnak tartottam az egészest s ma már, látva a gyönyörű szép festeni való állatokat, meglepő futó képességgel, hajlandó vagyok mindent elhinni. Hellasba képzelhettem magát az ember az Olympiai játékokon f. hó 1-én, látván a tarka tömeget a zónaidei dél elmúltával gyalog és lovon, járműn és csacsián kifélt törekedni eme jelszóval: „Gyepre magyar“ a csárda nyomására s csak a gőzparika prűszkölése magyarázta meg a jelent, mely kegyes volt az ázsiai kényelmet szerető publikumot a 9. számú órházánál a verseny pályára közelében lerakni és felszedni. Kezdődött vala pedig a verseny következő sorrendben: Anyakancza díjazás szopos csikóval; elővezettetett 14. Az I. díj 10 frt, Bábinszki Istvánnak, a II. díj 6 frt, Tóth Pálnak, a III. díj 5 frt, Kafa Gyulának, a IV. díj 3 frt, Harmath Györgynek, dícsérő oklevél Pósa Szilveszternek adatott ki. 1 éves csikók díjazása. Az I. díj 10 frt, Dukay Péternek, a II. díj 6 frt, Reichlinger Gyulának, a III. díj 5 frt, Cséh Jánosnak, a IV. díj 3 frt, Kávai Lukácsnak s 6 nak dícsérő oklevél adatott. 2 éves csikók díjazása.

Az I. díj 10 frt, Dobó Lukácsnak, a II. díj 6 frt, Klein Sándornak, a III. díj 5 frt, Solti S. nek, a IV. Dobó Lukácsnak íteltetett. Többen dícsérő oklevelet nyertek. 3 évesek versenye. Pályahossza 1000 m. 6 versenyző közül az I. díjat, kulcsos számmal, Dobó Lukács, a II. díjat, lóparkóc, Mélykúti Menyhért. kapták. A 4-5 évesek versenyén (p. h. 2400 m.) 8 közül az I. díjat, teljes nyereg felsz., Mélykúti Menyhért, a II. díjat, csutora, Domonkos M. kapták. A számar versenyen, (17 futó) az I. díjat, pipát, Kraacsán János, a II. díjat, bicskát, Csorba Lajos kapták. (Futó versenyen (6 fogat) p. h. 2400 m. az I. díj paraszti számmal, Dukay István, a II. díj kulacs, Kávai Ferenc kapták. A vígaszversenyen, (p. h. 2400 m.) az I. díj kantár, Kávai Ferencnek, a II. díj lóparkóc, Weiszberger Ignácnak íteltetett.

Dalestély. A kulai dalárda 1893. évi június hó 10-én a zölkert helyiségében saját pénztára javára az évi II-ik alapszabályszerű, táncal egybekötött dalestélyét rendezte.

A „Szegedi Jogász Lapok“ szerkesztését Szász János helyett, ki a zombori kir. ügyészséghez allgügyesszé nevezetett ki, Reiniger Jakab ügyvéd a „Szegedi Napló“ főmunkatársa vette át.

A fizika mint vallás. Az apatini plébánia szobáit festették a múlt napokban. Egy napon, mikor éghőboru dűbögött és sűrű cikázó villámok basították át a koromsötét fellegetek, az egyik alkalmazásban levő lelkész következőleg szólított meg egyet a festő legények közül: „Tanult-e valaha fizikát? A festő legény, aki vallására nézve izraelita, ezt válaszolta: „Kérem, soha sincs szándékomban a vallásom megváltoztatni; én mózes vallású vagyok.“ A festő legény e kolumbuszi válasza szerint tehát egygyel több vallásfelekezet van, mint amennyit mi eddig ismertünk, és ez a fizika.

Gimnáziumi tanárok tanfolyama. Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszter a mintarajziskolában s a rajzitanárképzőben az ábrázoló-geometriából a gimnáziumi tanárok számára rendkívüli rajzitanfolyamot rendez. A tanfolyam célja megszilárdítani a résztvevő tanárok tudományos ismereteit az ábrázoló geometria köréből s bevezetni őket az ábrázoló geometriának a gimnázium VII. és VIII. osztályaiban való tanítás anyagába, szellemébe s módszereibe. Két tanfolyam lesz: egy folytatós és egy kezdő tanfolyam. Mind a kettő augusztus 15-étől szeptember 15-éig tart. A tanítás szombat és vasárnap kivételével naponta 2-2 órai előadásra s 2-2 órai rajzolásra van szabva.

Névváltoztatás. Devich Lajos bajai városi földkönyvnyilvántartó vezetőneként „Szentgyörgyi“-re, Valentin Simon volt bajai kir. adótszít pedig „Vermes“-re változtatta.

Művészet és irodalom.

A „Vasárnapi Újság“ június 4-iki száma 17 képpel, a következő tartalommal jelent meg: „József Ágost főherceg és araja.“ (Legújabb arcképekkel.) — „A Margit-szigeten.“ Költemény. Szabó Endrétől. — „Eszetek az Alesuthon letelepített sátoros cigányokról.“ Irta József főherceg. — „Virágkorzó a városligetben.“ (Goró Lajos rajzaival és Klöz fényképfelvételeivel.) — „A Savoya-ház.“ — „Várkastély a kárpátokban.“ Regény. Verne Gyulától. (Képpel.) — „A nők munkája s a gyermekek halandósága.“ — „A József főherceg című könyvből.“ (Képekkel: 1. Hazatérés a vadászatról. 2. József főherceg mint szakács. 3. József főherceg szakáljával. — „László főherceg“ (Arckép.) — „Az országos tornaversenyőről.“ (Képekkel: 1. A győztes fölelése. Cserna Károly rajza. 2. Gróf Csáky miniszter és Berzeviczy államtitkár a tanulók közt. 3. Sorakozás a szabadgyakorlatokhoz. 4. Az aradi és losonci állami tanítóképző intézetek növendékei. Pillanatnyi fényképek után.) — „Az éjszakai madárhangok tájáról.“ Herman Ottó új könyve. (Képekkel: 1. Éjfél nap Foglő szigete mellett. 2. Éjfél nap félkorong a Tundrában, Finnmarkenben.) — Irodalom és művészet. Közintézetek és egyletek. Mi újság. Sakkjáték. Képtalány, stb. rendes rovatok. A Vasárnapi Újság előfizetési ára negyedévre 2 frt a Politikai Újdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem utca 4. szám.)

Vizsgai jutalomkönyvek. A népiskolai növendékeket alig serkentheti jobban bármi más a szorgalomra, mint az, ha szorgalma s jó magaviselete jutalmul közviszga alkalmával bármi csekélységnek látszó ajándékkal tüntetik ki. Legalkalmasabb e célra a hasznos irányú könyvek ajándékozása, mert az ilyeneket, mint gyermekkorú becses emlékeket híven megőrzik évek hosszú során a kitüntetett. A takarékpénztárak, községi és egyházi előjárók és tehetősb egyháztagok alig tehetnek tívdübb intézkedést, mint ha a közelgő vizsgák alkalmával Zih Károly, békés-szent-andrási néptanítónak a hazai lapok által is rokonszenvesen fogadott „Népszerű egészség-tan“ című kis művét igyekeznek megszerezni és ezt a szorgalmas tanulók közt jutalomkönyvek gyanánt kiosztani. Ez által a köző előmozdítását is elősegítik, a mennyiben e népies irányú hasznos munka elterjedését a nép közt mielőbb lehetővé teszik. Ára példányonként 18 kr. Az ár beküldése után szerző bérmentve küldi meg a megrendelőnek mennyiségét.

A város közállapotai.

— Havi jelentések a közigazgatási bizottság ülésében. — A közigazgatási bizottság e hó 3-án d. u. 3 órakor ülést tartott a főispán elnöklése alatt. Legérdekesebb tárgyai voltak az ülésnek azon jelentések, a melyeket az egyes közigazgatási ágak képviselői olvastak föl. Mindenekelőtt dr. Csibás Benő polgármester ismertette a tanácsnak és a rendőrségnek május havi munkásságát. Eszerint a múlt hó folyamán beérkezett a tanács-hoz 1225 ügydarab; hozzáadva az előző hóról maradt hátralékot, elintézendő volt 2534, melyekből 1622 elintéztetett. — A községi bírósághoz érkezett 109 ügydarab, a hátralék 14. A rendőrkapitánysághoz érkezett 779 drb, ebből 530 drb elintéztetett. — Tüzeset 1 fordult elő; eltoloncoltatott 1, áttoloncoltatott 5. A közbiztonság kielégült.

A városi árvaszéknél apr. haváról maradt 86 drb május havában beérkezett oda 219, elintézendő volt 305, ebből elintéztelen maradt 128.

Igen érdekes adatokat mutat a főorvos jelentése. E szerint a közegészségügyi viszonyok az elmúlt hónapban már kedvezőnek mondhatók. Meghalt 54, (apr. hóban 62, tavaly máj. hóban 67), született 72, tehát 18-al, illetve 30%-al több, mint a mennyi meghalt. Élve született 36 törvényes és 3 törvénytelen fiú, 32 törvényes és 1 törvénytelen leány; halva született 5 gyermek. Meghalt 23 férfi és 31 nő; kor szerint 0-1 évig 8, 1-5 évig 10, 6-20 évig 7, 20-30 évig 6, 30-40 évig 4, 40-60 évig 8, 60-80 évig 7, 80-on tul 4. A roncsoló toroklob is csaknem megszűntnek tekinthető, 8 naponként csak 1-1 haláleset fordult elő. Az iskolás gyermekek között 96 betegedési eset fordult elő, de ennek is tulnyomó része enyhe kanyaró volt.

A pénzügyigazgató jelentése szerint az ez évi két negyednek egyenes adója, a múlt évről maradt hátralékkal 274137 frt 30 kr, május hó végéig erre befolyt 99939 frt 53 kr; máj. 31-ével tehát a hátralék 174197 frt 85 kr volt. Egy magában máj. hónapban 32689 frt 03 kr folyt be (5172 frt 51 krral kevesebb mint tavaly májusban). — Hadmentességi díjban a múlt évi hátralékra 483 frt 13 kr folyt be, bélyeg- és jogilletékekben 1500 frt 76 kr (tavaly májusban 5527 frt 21 kr).

Gräff Nikáz kir. s. tanfelügyelő felolvassa a kir. tanfelügyelőség által a múlt hónapban meglátogatott beltéri iskoláról szóló jelentést. E jelentés szerint van két párhuzamos I. osztály 50 és 43, a II. osztály 64, a III. osztály 110, a két párhuzamos IV. osztály 48 és 50, s végre az egyesített V. és VI. osztály 50 tanulóval. A tanítás eredménye egyes osztályokban jónak, egyesekben pedig kielégítőnek található. A közelmúltban két új tanerőt nyert a beltéri népiskola.

Az államépítészeti hivatal jelentése szerint április végével 8007 frt 43 krt tett ki az utadó bátralek, erre május hó folyamán befolyt 630 frt 26 kr. Május hó végével az utadópénztárban 814 frt 13 kr volt, gyűjtőmunkákkal elhelyezve 14300 frt, összesen tehát 15114 frt 19 kr.

Az ügyészség felügyelete alatt álló kir. fogházban május hó folyamán is teljesen jó volt a fegyelem, rend, közegészség, köztisztaság, élelmezés stb. Ezen hónapban a zombori kir. fogházban 130 letartóztatott volt; köztük jogérvényesen elítélt 108, felelőzetés alatt álló 8, vizsgálati fogoly 17. A fogházban levők részint házi, részint ipari munkával voltak elfoglalva. Befolyt az általuk előadott és elarusított cikkek után az állam részére 33 frt és a rabok részére 41 frt 40 kr. — Május hó folyamán az orsz. fegyintézetbe 4 fegyenc szállítottott.

A zombori kaszinó egyleti dalárda Baján.

Dalért hevülni szivedre vall
Házát szeretni, nagy dolgot merni
Tanít a dal, — tanít a dal!

Ez a rövidke, röpké dalocska a zombori kaszinó egyleti dalárda jelszava, — ez a dalárda ideálja s az abban foglalt eszme véghezvitelén fáradozik egész munködése alatt; szakadatlanul megmutatván, hogy a dalért igazán, őszintén, meleg szívvél hevülni, hazáját szereti s a dal, hazaszeretet és jó szive sugallatát követve nagy dolgokat is mer véghezvinni; mert legújában megmutatta, hogy nem csupán annak a közönségnek tud és akar énekelni, mely a dalardát ugyis ismeri s szereti, — t. i. a zombori közönségnek, hanem vidéken is, — ott, ahol még eddig nem ismerték, — nyilvánosan fellép és egy művelt lelki, nemes érzésű közönség előtt hangversenyez és szerez sikerével babérkoszorút.

De kezdjük elülről. — A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1893. évi június hó 3-ára Baján a Tóth Kálmán szobor alapjavára hangversenyt hirdetett. A dalárdisták e napon délben dalárdái jelvényeikkel s kokárdáikkal mellükön gyűltek össze indulásra a zombori pályaudvarban mintegy harmincan, honnan Bajmokra vasutaztak, ahol már kocsi várak rájuk, melyeken B.-Almás vasuti pályaházhoz hajtottak s hogy az ég is a lelkes kis csapat oldalához szegődött, kiteszik abból, hogy — míg a dalárdisták a vasuti kocsiban utaztak zuhogó eső szakadt — a fogatokon történt elhelyezkedés után a zápor alábbhagyott s a muzaifák aranyos jó kedéllyel haladtak Almás felé, hol a legbarátságosabb fogadattásban részeseletük s megvendégeltetésük szálalt a Szabadka felől jövő vonatra, melyen Moga almási állomásfőnök ur szivességből egy külön kocsit állt rendelkezésükre, úgy hogy az egész utat Gaál Ferenc derék szabadkai zeneszerzővel együtt, tömörülve tehették meg.

Bajára érkezve az elszállásolások s rövid, még szükséges próbák után este 8 órakor kezdetét vette a hangverseny a „Bárany szálloda“ emeleti nagytermében, melyben a bajai színtársulat szokta előadásait tartani. A nagy termet szép közönség töltötte be, Baja város előkelő, művelt s dalt kedvelő közönsége volt ez kivétel nélkül.

A dalárda férfikara a szinpadon foglalt helyet s a függöny felvonása után Baja város közönsége nevében egy pompás, nemzeti színű szalaggal ékesített babérokoszorút nyújtottak fel a szinpadra. A dalárda Gaál Ferenc vezetése alatt előadta Gaál „Imádságom“ című lélekemelő dalát. Az utolsó akkordok elhangzása után az egész közönség óriási tapsviharban tört ki s a szerzőt hivta és az énekeket. — A következő szám volt „Rákóczy Rodostón“ c. melodráma zongora és gordonka kísérettel, melyet dr. Lovászy Márton nagy tetszés mellett szavalt. — A „Vineta“ c. férfikardal rendkívül tetszett, különösen finom pianóval; a közönség zúgó tapsvihara e szám ismétlést vont maga után. — Jött a nagy művész Gaál Ferenc és két saját átiratu szépségben, mint nehézségben gazdag zongoradarabot adott elő a töle már megszokott művészetével. — Nagy hatást ért el a dalárda az „Olasz elegy-belegy“ című férfikardallal, amelyben Kelő Mór urnak szép alkalmu volt teurjára magas hangjait csillogtatni, a közönség szűnni nem akaró tapsal jutalmazta az előadókat.

Rövid szünet után a hangverseny második részét egy igen érdekes bármás kezdte meg „Borgia Lucretia“ c. operából, melyben Kelő Mór eddig is méltott szép hangján kívül dr. Lovászy Mártonné kellemes szoprán-jában, ugy dr. Horváth Ákos ur érces bariton-jában is alkalma volt Baja város műértő közönségének gyönyörködtetni. — Majd Gaál Ferenc hozta ismét hazafias lelkesedése a közönséget brillians technikával előadott

„Magyar Rhapsodiá“-jával, melyet a közönség tapsvihara folytán az előadó művésznek még egy hason irányu darabbal kellett megtoldania.

Ezután a dalárda is hazafias hangokat hallott; ügyesen összeállított néhány magyar népdalt énekelt el a kar, érzéssel, általános tetszés mellett.

Következett egy szép szavalt „Akácvirágok“ címmel, zongorakísérettel dr. Horváth Ákosné urnó által előadva, ki abban a hangulatteljes költemény minden szép gondolatát átérve, oly szépet nyújtott, hogy a közönség alig akart megválni annak élvezetétől s az előadót hosszasan megéljenzete. — Nagy tetszést aratott ezután az „Orosz dalok“ című kvintett is, melyben az elfoglaltsága miatt távol maradt dr. Balogh Ernő maga a szerző, Gaál Ferenc helyettesítette (bizonyára előnyös csere a publikumra nézve — a szerk.) s mely kvintett ugy az ő, mint dr. Szegő Kornél, dr. Horváth Ákos, Staudacher József és Bárczy Iván urak szabatos összejátéka és a dallamok finom műancrozása által méltó hatást keltett. — Végül a dalárda a zongora- és harmonium-kísérettel előadott „Fohász“ című kardallal fejezte be a sikerült hangversenyt. Majd tánc következett, melynek csak a hajnal hasadása vetett véget.

Vasárnap délelőtt a Ferenc-rendiek templomában tartott szent misén énekeltek egyes betéteket, Kelő Mór, Söröss Antal, Staudacher József és dr. Horváth Ákos urak, a kar szintén énekelte egy darabot.

Délután egy órakor a zombori dalárda tiszteletére adott dísz-ebéden újból megjelent a város díszjeve, ezzel is dokumentálván testvéries együtt érzését, ugy a dalárda, mint Zombor város iránt is. Az ebédhen hölgyek is voltak jelen és pedig a bajaik közül Hegedűs Aladárné és Bittermann Károlyné, a zomboriak közül dr. Horváth Ákosné és dr. Lovászy Mártonné. A felköszöntök sorát Hegedűs Aladár polgármester nyitotta meg; megköszönte Baja város közönsége nevében azt a nemes élvezetet, melyet a zombori dalárda hangversenye által nekik szerzett s különösen azon igyekezetét melyet a dalárda a Tóth Kálmán szobor alap növelésében kifejtett; s a bajaik által lelkesen megéljenzett s igazán őszinte szívből fakadt szónoklata a dalárda nevében Rác Soma felelt virágos nyelven, poharát a jövődó bajai dalárdára s a polgármesterre emelvén. Majd Berényi Dániel apát plébános emelkedett fel s kenetteljes szavakkal apostrophálván a zombori dalárda nagy érdemeit, annak minden egyes tagját külön élteti. Popovits Sebő a jelenlétű hölgyek egészségéért ürité poharát, míg Bernhard Gaál Ferenc zeneszerző érdemeit méltatta, dr. Lovászy Márton Baja város lelkes közönségének mondott pohárköszöntőjében köszönetet, dr. Horváth Ákos Székely Károly, volt tanárát éltette, Szabó Imre pedig Berényi Dániel apát-plébános éltetésével végezte beszédét.

Sikerült s alkalmoszerű felköszöntőket mondtak még ezenfelül Rác Soma tanár, Berényi apát, Gavanszky Miklós, majd újból Rác és ismét Berényi apát-plébános, ez utóbbi azon eszméért emelvén poharát, hogy a bajai dalárda nemokára létrejön s a jövő évi Tóth Kálmán szobor leleplezésénél a művészet nagyobb dícsőségére — a zombori dalárdával egyttessen működhessek. — Minden egyes pohárköszöntő után a dalárda változatos felköszöntő, éltető s üdvözlő dalai-ból egy-egy gyöngyszemet emelt ki s zendített rá, ezzel is viharos tetszést aratván.

Midőn fenntartjuk magunk részére a jogot, hogy e hangversenyre s annak folytatására még egyszer visszatérjünk, nem mulaszthatjuk el, hogy Baja város t. közönségének őszinte köszönetet ne mondjunk azon szives látásért, melyben dalárdánkat részesítette.

— 6.

Közgazdaság.

Honvédbakancsok szállítása. A honvédelmi miniszter 20.000 pár barna pamut vitorlavászon cipőt a hazai kisiparosokkal akar elkészíttetni. A szállítási feltételeket ugy az országos iparegyesülethez, mint az országos hazai ipar- és kereskedelmi kamarához legközelebb megküldi. Egy pár cipő ára 4 frt 16 krba van megállapítva. Az ajánlatok benyújtására vonatkozó feltételeket a honvédelmi miniszter legközelebb hirdeti ki.

Az 500-ik mozdony. A m. kir. államvasutak gépgyárában a napokban készült el az ötszázadik lokomotív, egy 394 métermázsás ragyogó kolosszus. A gyár igazgatósága, a melynek szívé ez alkalomból jogosult apai büszkeség dagasztja, a magyar vasuti ipar e legifjabb szülöttjét mielőtt első útjára bocsátána ünnepélyesen beakarja mutatni a kereskedelmi miniszternek és vendégeinek. A házi ünnepet a napokban tartották reggel nyolc órakor, a gépgyár udvarán, az összes alkalmazottak jelenlétében. Ez alkalomból emléklapot adtak ki, melynek adatai ipari fejlődésünk egy emlékezetes korszakát jellemzik. A gépgyár 1867 ben alakult 1873-ban kezdtek a lokomotív gyártást és 1880 ig csak 38 drbot készítettek. A lokomotív gyártás rendszeres fejlődése a 80 as évekkal veszi kezdetét. 1881-ben épült 10 lokomotív, 1882 ben 13, 1883-ban 26, 1884 ben 24, 1885-ben 37, 1886-ban 34, 1887-ben 22, 1888-ban 37, 1889-ben 49, 1890 ben 49, 1891-ben 53, 1892-ben 77, 1893-ban pedig 113 mozdonyt fog a gépgyár készíteni. Ezek közül 447 gép a magyar államvasutak megrendelésére, 116 darab magánvasutak, 18 pedig bányák és egyéb magánvállalatok megrendelésére készült, illetőleg fog még készülni az év végéig.

A gőzgépezőket és kazánfűtőket vizsgáló zombori bizottság június hó 10-én fogja legközelebb vizsgálatát tartani, a m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében. (Megyeház.) A vizsgálatra jelentkezni óhajtók, kellően felszerelt folyamodványaikat a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniok kell: 1. hogy a 18. életévet betöltötték. (Az ifjabb egyének keresztlevéllel.) 2. hogy magyar honossággal bírnak. 3. hogy erkölcsileg kifogástalan életűek. (A 2. és 3. alattiak azoney bizonyítványba is foglalhatók.) 4. hogy fűtött kazán, illetőleg dolgozó gőz gép mellett, gépész felügyelete alatt, legalább hat hónapon át dolgoztak. (Az erről szóló magánbizonyítvány, az előjáróság által is megerősítendő.) Egyuttal arra is figyelmeztetnek a jelentezők, hogy a gépész jelöltétől az állam hivatalos nyelvénnek oly mérvben való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kazánügyi rendeleteket teljesen megérthessék; magyarul tudjanak írni, olvasni és beszélni. A kazánfűtő jelöltétől csak az állam nyelvén megértése kívántatik.

A szénkéneg

tányok szállítása. A szőlőtermelők érdeke ügyi miniszter a szén-állami szénkéneggyár szénkéneggyárakból s az említett gyárba, öt ftes szénkéneggyártó vonalain a következők lyezte: a) A zalatnai ből feladandó szénkéneg fuvarverlenként leg- ezen süllyért való díj a visszaszállítandó szén mennyiségben való fel- rövidített tételei fizeten- ségű szénkénegszállítás- végett: a zalatnai gyár- mányi raktárból szénkéneg küldemény- rövidített díjtételei vonatkozó ezen szállít- ahhoz a feltételhez zalatnai állami szénk- mányi szénkénegraktár- részéről a szállítvány- rendeltetése a fuvarle-

Állami méne

miniszter a következők talható volt már az a hogy a m. kir. állami vonatkozó beltéri elő- tetten; s minek folytát- szenvedtek esorbát, m- lett hátráltatva és za- főleg annak kell ez- állami mének beltéri- vezetésem alatt álló- peknél is vezettetvé- és zavaroknak. Ezen- sére azon mód alk- többnek, hogy a mé- eddig történt, több- alatti miniszteriumnál- az időtől számítottan- beérkeznek, illetve- bevezetettek. Ezáltal- hagyva legalább az- tekintetében nem fog- és a ménbérlésre jog- értés nélkül megállap- bejelentésének és az- módját a jövőre né- meg: 1. A bejelentés- szobélileg; ha írásbeli- 50 kros bélyeggel lát- beltéri szándék ugy a- unánl, mint a méntele- lepek, hogy a náluk- két haladéktalanul ter- jogosultságnak, illetve- sultak sorrendjének- arra, hogy hol történt- hogy mikor lett a beje- teriumnál az e célra- méntelephez beosztás- meddig azok a ménes- örtent — ezután is a- szándékok bejelenteni- lyik mére több elője- fog eldöntetni, hogy k- állat. Az, a kinek sor- bérelhetési joga biztos- niszterium beleegyezés- időtől fogva azonban, - telepek által átvettete- jogeljárás szabályok- célból, hogy a tenyész- lyoknál is tájékozhasz- ménekre, mely előjegy- történő változások idő- mására hozhatnak, a ki- vántartásáról saját hatá-

Havi és beti nap	Katolikus naptár
6 Kedd	Norbert pk.
7 Szer.	Róbert ap.
8 Csüt.	Medárd
9 Pént.	Jéz. sziv. fi.

Dr. BALCO
Laptul
BITTERM
HIRD

4559. szám.
kig. 1893.

Pál
A zentai járásb-
ségben az adóügyi o-
sel javadalmazott ir-
tetik. Felhivatnak a
kérvényeiket felszer-
alulirt főszolgabírónál
Zentán, 1893. n

A szénkéneg és az üres szénkéneg-tartályok szállítási viteldijainak leszállítása.
A szőlőtermelők érdekében leszállította a kereskedelemügyi miniszter a szénkéneg vasuti viteldiját. A zalatnai állami szénkéneggyárból, valamint az állami és bizományi szénkéneggyárból feladott szénkéneg szállítványokra s az említett gyárba, illetőleg raktárakba visszaküldendő üres szénkéneg-tartályokra, a m. kir. államvasutak vonalain a következő viteldij-kedvezményeket engedélyezte: a) A zalatnai gyárból vagy a szénkénegraktárból feladandó szénkénegküldemények után, kocsis- és fuvarlevelenként legalább 10.000 kg. feladása vagy ezen súlyért való díjfizetés esetén a C) osztály tételei, a visszaszállítandó szénkéneghordók után pedig, bármily mennyiségben való feladásnál az A) osztálynak 10%-kal rövidített tételei fizetendők. a) A gazdák kisebb mennyiségű szénkénegszükségletének könnyebb beszerezhetése végett: a zalatnai gyárból, valamint az állami és bizományi raktárakból szállítandó bármily mennyiségű szénkéneg küldemények után a II. osztálynak 5%-kal rövidített díjtételei engedélyeztetek. A szénkénegre vonatkozó ezen szállítási kedvezmények igénybe vétele ahhoz a feltételhez van kötve, hogy a szénkénegnek a zalatnai állami szénkéneggyár vagy az állami és bizományi szénkénegraktárak által kell feladatni s ezek részéről a szállítványok filloxera irtási célokra való rendeltetése a fuvarleveleken igazolandó.

Állami ménék kibérlése. A földmívelésügyi miniszter a következőket teszi közzé: Régebben tapasztalható volt már azon körülmény kedvezőtlen hatása, hogy a m. kir. állami ménetelekben elhelyezett ménekre vonatkozó bérleti előjegyzések nem vezettetnek egyöntetűen; minek folytán sokszor a ménbérlet érdekei szenvedtek csorbát, még többször azonban az ügymenet lett hátráltatva és zavarva. Mérélegelve a viszonyokat, főleg annak kell ezen tényeket felrónom, hogy az állami ménék bérletére vonatkozó előjegyzések, ugy a vezetésem alatt álló miniszteriumnál, mint a ménetelekben is vezetettén — tág tere nyílt a félreértéseknek és zavaroknak. Ezen hátrányos állapotok megszüntetésére azon mód alkalmazását találtam a legcélszerűbbnek, hogy a ménbérleti előjegyzések nem mint eddig történt, több helyen, hanem csakis a vezetésem alatti miniszteriumnál tartassanak nyilván és csakis attól az időtől számíttassanak, a mikor a miniszteriumhoz beérkeznek, illetve mikor az e célra rendelt jegyzékbe bevezettetnek. Ezáltal egyéb előnyöket figyelmen kívül hagyva legalább az előjegyzések időbeli sorrendje tekintetében nem fognak az eddigi zavarok ismétlődni és a ménbérletre jogosultak sorrendje minden félreértés nélkül megállapítható lesz. A ménbérleti szándék bejelentésének és az előjegyzések nyilvántartásának módját a jövőre nézve a következőkben állapítom meg: 1. A bejelentés történhetik vagy írásban, vagy szóbelileg; ha írásbelileg történik: az illető beadvány 50 kros bélyeggel látandó el. 2. Bejelenthető a ménbérleti szándék ugy a vezetésem alatt álló miniszteriumnál, mint a ménetelekben, utasítva lévén a ménetelek, hogy a náluk benyújtott ménbérleti előjegyzéseket haladéktalanul terjesszék fel hozzám. 3. A ménbérleti jogosultságnak, illetve az egyes ménék bérlésére jogosultak sorrendjének megállapításánál, tekintet nélkül arra, hogy hol történt a bejelentés, mindig az a döntő, hogy mikor lett a bejelentés a vezetésem alatti miniszteriumnál az e célra rendelt jegyzékbe bevezetve. 4. A ménetelekhez beosztásra kerülő fiatal ménekre addig, a meddig azok a ménesben vannak, ugy mint az eddig történt — ezután is a méneseknél lehet a ménbérleti szándékot bejelenteni és abban az esetben, ha valamelyik ménre több előjegyzés történik — sorshuzás útján fog eldöntetni, hogy kinek adatik bére az illető apaállat. Az, a kinek sorshuzás útján valamely fiatal mén bérletési joga biztosított, ezt a jogot csak a miniszterium beleegyezésével ruházhatja másra. Attól az időtől fogva azonban, mikor azok a fiatal ménék a telepek által átvették, rájuk nézve is az általános előjegyzési szabályok nyerne alkalmazást. 5. Abból a célból, hogy a tenyésztők a ménetelek és teleposztályoknál is tájékozhatassák magukat arról, hogy az egyes ménekre, mely előjegyzések történtek: az előjegyzésben történő változások időnként a telepparancsnokok tudomására hozatnak, a kik ezeknek az adatoknak a nyilvántartásáról saját hatáskörükben intézkednek.

**Naptár.
Junius.**

Havi és beti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár
6 Kedd	Norbert pk.	Norbert	25 Sz. Iván f.
7 Szer.	Róbert ap.	Róbert	26 Kárpuz
8 Süt.	Medárd	Medárd	27 Hellád
9 Pént.	Jéz. sziv. ü.	Felicián	28 Eutik

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptalajdonos és kiadó

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

4559. szám.

kig. 1893.

Pályázat.

A zentai járásba kebelezett Mohol nagyköz-ségben az adóügyi osztálynál 300 frt évi fizetéssel javadalmazott irnok állásra pályázat hirdetik. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy kérvényeiket felszerelten f. évi junius 17-ig alulírt főszolgabírónál nyújtsák be.

Zentán, 1893. május 19-én.

Matkovits Lajos,

főszolgabíró.

3-3

14866. sz.

Bács-Bodrogh vmegye alispánjától.

alisp. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatóságánál az eddigéle rendszeresítve volt három utbiztosi és öt utmesteri, valamint az újból rendszeresített két utbiztosi állásnak a vármegye főispánja által élethossziglani kinevezéssel leendő betöltésére az 1601/1892. közgyűlési szám alatt alkotott szabályrendelet 1 §-a alapján ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állások közül három utbiztosi állás u. m. a zombori, újvidéki és ó-becsei 600 frtnyi évi fizetés és 250 frtnyi utátalány, míg két utbiztosi állás t. i. a kulai és bajai 500 frtnyi évi fizetés és 250 frtnyi utátalány, — továbbá három utmesteri állás 450 frtnyi és két utmesteri állás 400 frtnyi évi fizetés és a nekik kiosztott törvényhatósági közutak minden kilométerje után kiépített közutaknál 3 frt 30 kr, a kiépítetlen közutaknál pedig 1 frt 65 krnyi utátalányösszeggel van jutalmazva.

Felhivatnak mindazok, kik ezen nyugdíjjogosultsággal is összekötött állások valamelyikére pályázni óhajtanak, hogy életkorukat, erkölcsi magaviseletüket, a társadalmi műveltség megfelelő fokát, a szükséges elemi ismereteket, szóval a szabályrendeletben elősorolt kívánalmakat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **folyo évi junius hó 24-éig** a napot bezárólag hozzám annál is bizonyosabban nyújtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a pályázók tartoznak a szabályszerű képességi vizsgát egy év leforgása alatt letenni, és addig kineveztetést csak ideiglenes lesz. Az eddigéle ideiglenesen alkalmazottak újabb alkalmaztatásuk esetére ezen vizsga alól felmentvük.

A mennyiben az 1873. II. t. c. által kedvezményezett altiszt folyamodik ezen állások valamelyikére, ugy az e tekintetbeni igény kellőleg okmányolando.

Zombor, 1893. évi május hó 29-én.

Schmausz Endre,

3-1

alispán.

EMMERLING ADOLF

pyrotechnikai és lampion-gyára
BUDAPESTEN.

Üzlet és iroda: *koronaherceg-utca 11. szám.*
Gyár: *promontori-út 10.452. sz.*

Ajánlja fényes sikerű kerti, vízi és szabadbani tűzijátékait.

Programm szerint összeállított tűzijátékok 10 frttól 100 frtig.

Tűzijáték és ünnepélyek rendezését elfogadja. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 5-5

5337. szám.

kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Zenta város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a városnál leköszönés folytán megüresedett gyepmesteri állásra pályázat hirdettek. Pályázók tartoznak e szakbeli jártasságukat okmányokkal igazolni. Ezen állás javadalmazása szabaddal, mintegy két holdnyi területű szántóföldön kívül 500 frt évi fizetés, egyéb feltételek a városi ügyészi hivatalban megtekinthetők. Pályázók folyamodványaikat f. évi junius hó 30-ig a városi polgármesteri hivatalnál nyújtsák be.

Zentán, 1893. évi április hó 6-án.

BOROMISZA,

polgármester.

3-2

Uj órás és ékszerész üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Zomborban, a főutcán, a Milassevits-féle házban fennálló **órák és ékszerész üzletet** Teltsch Izidortól átvettem és

KESZLER DEZSŐ

műórák és ékszerész

cég alatt a kor igényeinek minden tekintetben megfelelően berendeztem és felszereltem.

Raktáron tartok mindennemű inga-, arany és ezüst, nemkülönböztetve nickl zsebórákat, melyeknek pontos és jó járásáért két évi jótállást vállalok, éppen ugy a legdivatosabb és legizlésebb ékszereket is.

A javításokat személyesen fogom eszközölni, melyeknek járásáért szintén két évig szavatolok.

Svájcban és Berlinben több éven át szerzett tapasztalataim előre is biztosítékát nyújtják szakképzettségemnek s a n. é. közönség előlegezett bizalmára érdemessé tesznek.

Rajta leszek, hogy pontos és lelkiismeretes kiszolgálással üzletem hírét emeljem, s szoliditással és szerény munkabérért való dolgozással a n. é. közönség bizalmát és támogatását széles körökben magamnak kivíjjam.

Kiváló tisztelettel

Keszler Dezső.

3-3

Villányi borok.

Fehér és vörös asztali borok . 20—24 kr.
" " " pecsénye borok 28—35 "
" " " kabinet borok 40—50 "
Sillerborok 14—18 "
Finomabb sillerborok 20—24 "

Az árak literenként értendők, bérmentve, költségmentesen bármely vasuti állomáshoz utánvét mellett 50 litertől felfelé.

Hordók a felszámított áron bérmentve visszavétnak.

Ügynökök jó ajánlatokkal felvétnak.

A Váradí-féle pincészet
Villány (Baranyamegye). 6-3

1142. sz.

tkvi 1893.

Árverési hirdetmény.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gain Szima és társai végrehajthatóknak Gain Nenád végrehajtást szenvedő elleni 4037 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásági kir. járásbírósa) területén lévő, Déronya községében fekvő, a déronyai 277. sz. betétben A. I. 740, 741. r. sz. 354. ö. i. sz. alatt foglalt s Gain Nenád nevében álló ingatlanokra 99 frt kikiáltási árral és a déronyai 489. sz. betétben A. I. 727., 728. és 729. r. sz. 271. ö. i. sz. a. foglalt s ugyanannak nevében álló ingatlanokra 423 frt kikiáltási árral az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi junius hó 24-ik napján délután 3 órakor Déronya községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt órádképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Hódásághon, 1893. évi április hó 28-án.

A hódásági kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

103. szám.

1893.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbírósa 4588. számú végzése által Krámer Mátyás végrehajtó javára Schmidt Mihály szöntai lakos ellen 75 frt 98 kr tőke, ennek 1892. évi augusztus hó 26-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt 3 kr perköltség és 5 frt 5 kr ár. díj követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 371 frtra becsült butor és fűrdőházból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladhatnak.

Mely árverésnek a 1806/1893. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Szöntán alperes lakásában leendő eszközölésére 1893-ik évi junius hó 27-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbit ígérőnek becsárán alul is eladhatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1893. évi junius hó 2-án.

Oláh János,

kir. bir. végrehajtó.

